

สภุษาวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 6 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)

วันพฤหัสบดีที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565 เวลา 09.00 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น 2 อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 6 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย รองประธานรัฐสภา ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม

(1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

- องค์กรประชุมของการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 474 คน สมาชิกวุฒิสภา จำนวน 248 คน รวม 722 คน ซึ่งองค์กรประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง คือ 361 คน ที่ประชุมรับทราบ

(2) รับรองรายงานการประชุม

(ไม่มี)

(3) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

(ไม่มี)

จากนั้น ประธานฯ ได้ขออนุญาตที่ประชุมนำเรื่องการตั้งกรรมาธิการฯ ที่ว่างลง ขึ้นมาพิจารณาก่อน คือ ขอให้ตั้งกรรมาธิการในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. แทนตำแหน่งที่ว่างลง เนื่องจากนายถาวร เทพวิมลเพชรกุล ได้ขอลาออกจากตำแหน่งกรรมาธิการจึงเป็นการพ้นจากตำแหน่งกรรมาธิการตามข้อบังคับการประชุมฯ ข้อที่ 79 (3) โดยเสนอ รศ.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร เป็นกรรมาธิการแทน

ก่อนเข้าสู่การพิจารณาในระเบียบวาระเรื่องด่วน ตัวแทนวิปรัฐบาล ตัวแทนสมาชิกวุฒิสภา และตัวแทนวิปฝ่ายค้าน ได้เสนอกรอบระยะเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันในการประชุมวิป 3 ฝ่าย ซึ่งมีการจัดสรรเวลาในแต่ละฝ่ายดังนี้ 1. ผู้เสนอร่าง จำนวน 5 ชั่วโมง 2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล จำนวน 6 ชั่วโมง 3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน จำนวน 6 ชั่วโมง 4. สมาชิกวุฒิสภา 6 ชั่วโมง และเวลาของประธานรัฐสภา จำนวน 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง โดยจะใช้เวลาอภิปรายวันละ 12 ชั่วโมง และการพิจารณาจะเสร็จสิ้นในวันศุกร์ที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565

เรื่องด่วน

1. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

เนื่องจากมีร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันอีกจำนวน 3 ฉบับ ประธานฯ จึงขออนุญาตที่ประชุมนำมาพิจารณาในคราวเดียวกัน ดังนี้

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย นายชลงาน ศรีแก้ว และคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย นายวิเชียร ชวลิต และคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ และคณะ เป็นผู้เสนอ

นายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นำเสนอหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา 77 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อเสนอต่อรัฐสภาพิจารณาเป็นเรื่องด่วน โดยมีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ดังต่อไปนี้

(1) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11)

(2) แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดวันและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 12 (4))

(3) แก้ไขเพิ่มเติมจำนวนคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 19 (1))

(4) แก้ไขเพิ่มเติมวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัด จะพึงมี และการแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 26)

(5) แก้ไขเพิ่มเติมการตรวจสอบสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยตัดเรื่องการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อออก (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 53 และมาตรา 54 วรรคสอง)

(6) แก้ไขเพิ่มเติมการจัดทำบัญชีรายชื่อในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 56 วรรคหนึ่ง)

(7) กำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาใช้บังคับแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (เพิ่มมาตรา 57 วรรคห้า)

(8) แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมือง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 62)

(9) แก้ไขเพิ่มเติมข้อห้ามในการหาเสียง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนน เพื่อให้ครอบคลุมการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 73 มาตรา

84 มาตรา 91 มาตรา 93 มาตรา 99 มาตรา 113 วรรคสอง มาตรา 117 วรรคสอง มาตรา 118 (4) (5) และ (6) และมาตรา 123)

(10) แก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินการในกรณีที่ผลการนับคะแนนปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 122)

(11) แก้ไขเพิ่มเติมการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 126 วรรคหนึ่ง และมาตรา 128 และยกเลิกมาตรา 131)

(12) กำหนดให้มีการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 125)

(13) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งในราชกิจจานุเบกษา และส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ประธานรัฐสภาทราบ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 130)

(14) แก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 132 วรรคหนึ่ง มาตรา 136 วรรคหนึ่ง และมาตรา 137)

เหตุผล โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ และการคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้งให้เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งรวมทั้งประเทศ โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบกับเป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการเลือกตั้งและการตรวจสอบการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกรัฐสภา อภิปรายสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่...) พ.ศ. เนื่องจากเห็นว่าหากมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อสร้างมาตรการเชิงรุกทางกฎหมายและเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานเชิงรุก พร้อมกันนี้ สมาชิกรัฐสภาได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอนั้นในประเด็นต่าง ๆ อาทิ **ประเด็นบัตรเลือกตั้ง** โดยอภิปรายสนับสนุนให้ใช้บัตรเลือกตั้งสองใบแต่ใช้เบอร์เดียว ทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อ ข้อดีคือ ลดค่าใช้จ่ายการเลือกตั้ง อำนวยความสะดวกต่อพรรคการเมืองในการณรงค์ประชาสัมพันธ์หาเสียง ประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งจะก่อให้เกิดการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม นอกจากนี้ การใช้บัตรหมายเลขเดียวกัน จะป้องกันความโกลาหล ความสับสนวุ่นวาย แต่จะสร้างความยากลำบากให้กับพรรคการเมืองในการหาเสียงให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เพราะ

ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ไม่สามารถหาเสียงให้กับพรรคการเมืองได้ และเป็นต้นเหตุให้ การเลือกตั้งเกิดความไม่สุจริต ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเพื่อให้ได้คะแนนเฉพาะตัวเอง และอาจใช้ทรัพย์สิน ในการจ้างให้เลือกตั้งน ทำให้อำนาจพรรคการเมืองถูกทำลายตั้งแต่วันแรกที่เข้าคุหา ตลอดจนเป็นการขัดขวาง การมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ตาม ข้อเสียของการใช้บัตรเบอร์เดียว คือ การตัดโอกาสประชาชน ในการเลือกคนที่รักและพรรคที่ชอบ แต่หากใช้บัตรคนละเบอร์ก็จะทำให้เกิดความหลากหลาย เนื่องจาก บางพื้นที่อาจจะมีคะแนนชอบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตอีกพรรคหนึ่ง แต่อยากเลือกพรรค การเมืองแบบบัญชีรายชื่ออีกพรรคหนึ่ง นอกจากนี้ การใช้บัตรสองใบ ยังเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อพรรคเก่า ที่มีชื่อเสียงและได้เปรียบมากกว่าพรรคการเมืองใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะใช้เบอร์เดียวหรือคนละเบอร์ ประชาชนก็สามารถรับรู้และเข้าใจได้ไม่ยากอย่างที่คิดและไม่ก่อให้เกิดความสับสนแต่อย่างใด อีกทั้งยังเป็นการ แยกความนิยมระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตและพรรคการเมืองออกจากกัน ไม่จำเป็นต้องผูก รวมในเบอร์เดียวกัน และเมื่อใช้บัตรเลือกตั้งสองใบจะช่วยลดอิทธิพลในการซื้อเสียง ประชาชนมีเสรีภาพในการ เลือกผู้สมัครหรือเลือกพรรค สำหรับประเด็นเรื่องหมายเลขผู้สมัครที่สมาชิกฯ บางส่วนมีความกังวลว่า จะทำให้ ประชาชนเกิดความสับสนและมีความยุ่งยากในการลงคะแนน เพราะหมายเลขมีความแตกต่างกันนั้น ในส่วนของบัตรใบที่หนึ่งไม่มีข้อกังขาแต่อย่างใด เพราะประชาชนมีความสามารถและมีการใช้วิจารณญาณ ในการเลือกตั้งผู้แทนคนดีเข้าไปเป็นผู้แทนของตน ส่วนบัตรใบที่สองการเลือกพรรคการเมือง ประชาชนก็สามารถรับรู้ข่าวสาร นโยบายการทำงานของแต่ละพรรค และเลือกตัวแทนที่เหมาะสมเข้าไปทำงาน ในสภาได้ โดยไม่มีใครชี้หน้า หรือชักจูงในการเลือกตั้ง ส่วนที่สมาชิกฯ บางส่วนกังวลว่า ประชาชนไม่มี ความสามารถใช้ดุลยพินิจนั้นเป็นไปได้ แต่ในทางกลับกันหากใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว อาจเป็นการเปิดโอกาส ให้บุคคลภายนอกที่อยู่นอกพรรคเข้ามายุ่งเกี่ยวกับกิจการภายในพรรคได้ โดยไม่ได้เป็นกรรมการบริหารพรรค หรือหัวหน้าพรรค เหตุเพราะไม่อยากโดนตัดสิทธิ์ทางการเมือง ซึ่งถือว่าการเอาเปรียบพรรคการเมือง พร้อมกันนี้ การเลือกตั้งใช้บัตรสองใบจะทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งขึ้นและมีความเป็นประชาธิปไตย มากยิ่งขึ้นด้วย

ประเด็นการคำนวณคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ต้องดำเนินการให้ พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง ลดการซื้อขายสิทธิ์ในการเลือกตั้ง เพื่อมิให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้ง เกิดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ดังนั้น ระบบบัญชีรายชื่อต้องทำให้มีความชัดเจน ส่วนการคำนวณคะแนน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ใช้การคำนวณเป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับคะแนนรวม โดยให้นำคะแนนที่ได้จากการลงคะแนนให้กับผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรครวมกัน จากนั้น ให้หารด้วย จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่มีหนึ่งร้อยคน จะได้คะแนนเพื่อนำไปคำนวณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองพึงมี ซึ่งจะใช้จำนวนเต็มของคะแนน ทั้งนี้ การหาจำนวน ดังกล่าวหากได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบหนึ่งร้อยคนต้องพิจารณาในคะแนนเศษที่เหลือ โดยเรียงลำดับ จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดและไล่เรียงตามลำดับให้ครบจำนวนหนึ่งร้อยคน

ทั้งนี้ สมาชิกวุฒิสภาบางส่วนให้ข้อเสนอว่า การคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อนั้น ให้รวมผลคะแนนบัญชีรายชื่อทั่วประเทศ แล้วหารหนึ่งร้อย ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อ คะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ 1 คนของแต่ละพรรค นอกจากนี้ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองนั้น มีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลพลได้ที่เป็นเศษโดยไม่มีจำนวนเต็มและพรรคการเมืองที่มีเศษหลังจากการคำนวณแล้ว หากพรรคใดมีเศษจำนวนมากที่สุดให้ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีกหนึ่งคนเรียงลำดับจนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยคน นอกจากนี้ ในการจัดทำบัญชีรายชื่อต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง ตลอดจนต้องมีการกำหนดสูตรคำนวณและจำนวนหลักทศนิยมที่จะใช้ในการคำนวณให้ชัดเจน เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปตามเจตจำนงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ รวมทั้งเห็นด้วยที่จะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน และแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 100 คน แต่ต้องเพิ่มเติมในส่วนรายละเอียดของการแบ่งเขตอย่างชัดเจน โดยใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง เพื่อมิให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตในเขตที่มีการแข่งขันสูง และแก้ไขปัญหาการเมืองที่ผูกพันระบบท้องถิ่นหรือระบบอุปถัมภ์ ดังนั้น ระบบเลือกตั้งต้องออกแบบให้สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและไม่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

สำหรับการคิดคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในกลุ่มพรรคเล็กนั้น ควรคงหลักการคะแนนเสียงไม่ตกน้ำและหลักการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพึงมี ซึ่งการหารคะแนนจะต้องหารด้วยห้าร้อยไม่ใช่หนึ่งร้อยและใช้แนวทางเดิมของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คือ การนำคะแนนบัตรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของทุกพรรครวมกันบวกด้วยคะแนนบัตรเลือกพรรคของทุกพรรครวมกันแล้วหารด้วยห้าร้อย จะได้คะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน จากนั้น นำคะแนนเขตของแต่ละพรรคบวกด้วยคะแนนพรรคของแต่ละพรรคแล้วหารด้วยคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพึงมีของพรรคนั้น ๆ ส่วนการคิดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพึงมีของแต่ละพรรคลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตของแต่ละพรรค จะได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรค ซึ่งการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อจะไม่มีการบังคับว่าจะต้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขั้นต่ำ ร้อยละ 1 หลังจากคิดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อเต็มตามคะแนนเต็มแล้ว ถ้ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อ ยังไม่ครบหนึ่งร้อยคนเหลือจำนวนเท่าใด จะใช้การปิดเศษคะแนนพรรคการเมืองตามลำดับมากน้อยจนกว่าจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อครบหนึ่งร้อยคน

ประเด็นเกี่ยวกับกำหนดเขตอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในมาตรา 137 จะต้องมีความชัดเจนเพื่อป้องกันมิให้มีการโยกย้ายบุคคล รวมทั้งการกำหนดคนในแต่ละตำแหน่งมีความรอบด้าน คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอย่างเคร่งครัดและกำกับดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างสุจริต ยุติธรรมในทุกพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ขอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาในประเด็นการป้องกันการทุจริตการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเลือกตั้งที่เกิดก่อนการเลือกตั้ง หากพบเห็นขอให้ดำเนินการสั่งการ

ยกเลิกการเลือกตั้งหรือยุติการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม สิ่งสำคัญคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องควบคุมการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรมให้ได้

ประเด็นของการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักร สมาชิกฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะ กำหนดให้มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักรได้ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายน้อย

อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งที่สุจริตเป็นธรรม ถือเป็นหัวใจสำคัญการเลือกตั้ง แต่สภาพ ความเป็นจริง ต้องยอมรับว่ามีการซื้อเสียงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกฎหมายระบุให้มีความผิดทั้งผู้ให้และผู้รับ ทำให้ไม่สามารถจับผู้กระทำผิดได้ เพราะคนรับไม่กล้าเป็นพยานซื้อเสียง จึงควรแก้กฎหมายให้ผู้รับ ไม่มีความผิด ทั้งนี้ หากยังแก้ปัญหาการซื้อเสียงไม่ได้ก็ให้ยกเลิกการเอาผิดจากการซื้อเสียงโดยให้แต่ละคน มีจิตสำนึกเอง และขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนประเด็น การห้ามมิให้มหรสพระหว่างหาเสียงนั้นควรยกเลิก และไม่ควรสร้างเงื่อนไขขึ้นมากนัก ควรใช้การร่างกฎหมาย ที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงหรือหากพรรคใดซื้อเสียงตั้งแต่ 3 เขตขึ้นไป ต้องลงโทษผู้สมัครและยุบพรรค การเมืองนั้น

นางชีนุสน นิเวทวงศ์ กรรมการร่างกฎหมายประจำสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตอบชี้แจงถึงประเด็นมาตรา 90 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในการพิจารณาของ คณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ นั้น ได้มีการพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา 90 ของรัฐธรรมนูญประกอบกับมาตรา 49 ของพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากมาตรา 90 วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติว่า พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วให้มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อได้ ซึ่งการพิจารณาว่ากรณีใดเป็นกรณีที่ได้มีการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อแล้ว จำเป็นต้องพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา 48 ของพระราชบัญญัติประกอบและธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในมาตรา 48 ได้กำหนดว่า ในการสมัครรับเลือกตั้งให้ผู้สมัครได้รับหมายเลข ประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับเลขที่ของหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งออกให้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาในสองมาตรานี้แล้วจึงสรุปได้ว่า การจะถือว่าได้รับสมัคร รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครผู้นั้นจะต้องมีหลักฐานการรับสมัคร และมีหมายเลขประจำตัวผู้สมัครตามมาตรา 48 ของพระราชบัญญัติประกอบและธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

เมื่อสมาชิกฯ อภิปรายเป็นเวลาพอสมควรและผู้เสนอร่างอภิปรายสรุปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ที่ประชุมมีมติไม่เห็นด้วยกับการลงมติรับหลักการรวมกันของร่างฯ ทั้ง 4 ฉบับ ด้วยคะแนน 428 เสียง โดยให้ลงมติแยกทีละฉบับ ดังนี้

1. มีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ด้วยคะแนน 609 เสียง
2. มีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ นายชลงาน ศรีแก้ว และคณะ เป็นผู้เสนอ ด้วยคะแนน 420 เสียง

3. มีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ นายวิเชียร ชวลิต และคณะ เป็นผู้เสนอ ด้วยคะแนน 598 เสียง

4. มีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ นายพิธา ลิ่มเจริญรัตน์ และคณะ เป็นผู้เสนอ ด้วยคะแนน 418 เสียง

ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษา จำนวน 49 คน กำหนดระยะเวลาแปรญัตติ 15 วัน และใช้ร่างฯ ของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา

2. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

เนื่องจากมีร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันอีกจำนวน 5 ฉบับ ประธานฯ จึงขออนุญาตที่ประชุมนำมาพิจารณาในคราวเดียวกัน ดังนี้

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง และคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย นายชลน่าน ศรีแก้ว และคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย นายวิเชียร ชวลิต และคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย นายพิธา ลิ่มเจริญรัตน์ และคณะ เป็นผู้เสนอ

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดย นายอนันต์ ผลอำนวย และคณะ เป็นผู้เสนอ

นายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นำเสนอหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา 77 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อเสนอต่อรัฐสภาพิจารณาเป็นเรื่องด่วน โดยมีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 เพื่อกำหนดจำนวนบุคคลที่จะได้รับการเสนอชื่อและการลงคะแนนเลือกบุคคลในบัญชีรายชื่อ ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 51 (1) (2) และ (3))

เหตุผล โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน

สมควรแก้ไขวิธีการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้สอดคล้องกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกรัฐสภา อภิปรายสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่...) พ.ศ. โดยให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวจะทำให้พรรคการเมืองมีความแข็งแกร่ง ตั้งง่ายแต่ยุบยาก แก้ไขอุปสรรคในการดำเนินการของพรรคการเมือง ให้แต่ละพรรคการเมืองออกแบบการมีส่วนร่วมกับประชาชนเอง ให้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยง่าย ป้องกันการขึ้นนำหรือครอบงำพรรคการเมือง อันจะเป็นการทำให้ประชาธิปไตยจะเข้มแข็ง พรรคการเมืองเข้มแข็ง และเปิดกว้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด

นอกจากนี้ สมาชิกรัฐสภาได้ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองที่เรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมือง โดยให้ข้อเสนอแนะว่าไม่ควรให้การเป็นสมาชิกพรรคต้องเสียเงินค่าสมัครสมาชิกหรือให้เป็นดุลยพินิจของแต่ละพรรคที่จะพิจารณาว่า จะเก็บเงินค่าสมัครจำนวนเท่าใดหรือจะเปลี่ยนให้เป็นการให้เงินอุดหนุนพรรคแทน และสมาชิกพรรคที่ขาดการส่งเงินค่าธรรมเนียมเกิน 2 ปี ไม่ควรหมดสมาชิกภาพ แต่ควรให้เป็นได้ตลอดชีพ เพราะทุกคนที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคย่อมมีอุดมการณ์ทางการเมือง ไม่ควรต้องจ่ายค่าสมัคร เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยไม่ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับพรรคการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยให้พรรคการเมืองมีอิสระในการดำเนินการเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ประเด็นคุณสมบัติของพรรคการเมืองประจำจังหวัด ควรคงไว้ซึ่งสาขาของพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่มีความจำเป็นต้องมีทุกเขตหรือมีเพียงแต่ตัวแทนพรรคการเมืองให้มีอย่างน้อย 1 จังหวัด สามารถส่งตัวแทนลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตได้ เป็นการเอื้อประโยชน์ให้เกิดพรรคการเมืองขนาดเล็ก เกิดการแข่งขันทางการเมืองมากขึ้น ประชาชนได้รับผลประโยชน์มีโอกาสเลือกพรรคการเมืองที่หลากหลาย ทำงานรับใช้ประชาชนได้อย่างเต็มที่ การทำตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด แต่จริง ๆ เป็นตัวแทนประจำเขต ซึ่งประเด็นนี้สมาชิกรัฐสภาบางส่วนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หากมีสาขาพรรคการเมืองน้อยเกินไป จะทำให้ไม่สามารถดูแลประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง

ประเด็นการตัดสิทธิคุณสมบัติของกรรมการพรรค ไม่ควรมีอำนาจโดยุบพรรคการเมืองได้ ส่วนการกำหนดโทษกรรมการพรรคนั้น ควรกำหนดให้น้อยลงหากไม่ได้กระทำผิดร้ายแรง เพราะเป็นการตัดสิทธิกรรมการบริหารพรรคที่มีอายุน้อย ทำให้ขาดโอกาสในการทำงานการเมือง

ประเด็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้จะมาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ที่จำกัดสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกินเหตุสมควร ไม่เหมาะสม การกำหนดดังกล่าวเกินความเหมาะสม เกินสมควรแก่เหตุและไม่สามารถหาเหตุผลอธิบายได้ เพราะกำหนดคุณสมบัติเข้มข้นเหมือนกับบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ทั้งที่การมีส่วนร่วมในการตั้งพรรคการเมืองนั้น ควรเป็นสิทธิ เสรีภาพ และสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบพรรคการเมืองฉบับที่ผ่านมา ซึ่งกำหนดว่า ห้ามบุคคลที่ถูกห้ามไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ฉะนั้นการแก้ไขใหม่จะทำให้คนที่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้นำ ผู้บริหารพรรค หรือขึ้นนำพรรค

เพราะประชาชนจะตรวจสอบและระบบสมาชิกพรรคจะกลั่นกรองบุคคลที่เข้มข้น ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกควรให้แตกต่างจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือรัฐมนตรี เพราะจะทำให้สมาชิกพรรคลดลง ทั้งนี้ การคงไว้ซึ่งระบบการทำไพรมารีโหวตหรือกระบวนการสรรหาผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับพรรคการเมือง เป็นกระบวนการคัดสรรว่าที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ควรให้แต่ละพรรคทำเมื่อมีความพร้อม

เมื่อประชุมฯ เป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว ประธานฯ จึงสั่งปิดการประชุม

ปิดการประชุมเวลา 21.34 นาฬิกา

จัดทำโดย กลุ่มงานสื่อมวลชน สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร